

ALTERNATIVE

Namesto možate besede–kopica sklepov! Tako si dovolim oceniti odgovor, ki je bil na račun prispevka »Razhajanja« objavljene v Našem času 2. julija 1987. V njem sem se med drugim spraševal, ali bo v borbi za ekološko svetlejši jutri zmagal argument moči ali moč argumenta – pa ni minilo niti 14 dni, ko smo bili ponovno soočeni s prvim. Nekateri pač ne razumejo ali nočejo razumeti, o čem teče beseda: ne o sklepih, temveč o dejanjih. Koliko sklepov smo v naši družbi (in občini) že sprejeli, pa smo jih takoj namerno ali nenamerno pozabili! Tako naprimer nikakršen moratorij na gradnjo Jame Šoštanj ne pomeni nič v trenutku, ko se Jama dejansko začne odpirati. Zato se tudi szdljeva problemska konferenca ni zadovoljila s sklepom o zahtevi za moratorij na gradnjo nukleark, ampak od izvršnega sveta terja pripravo zakona, ki bo moratorij sankcioniral. In prav na to sem v prispevku želel opozoriti. Kaj nam pomagajo sklepi, če v Šoštanju vrtajo? To v zvezi s Šaleško dolino vedno bolj spoznavajo tudi (ali predvsem) drugod v Sloveniji. V »Večeru v soboto« 27. junija 1987 Miro Petek poudarjeno opozarja, da vojna v Šaleški dolini še ni dobljena, in med drugim pravi: »Glasovi iz Šaleške doline so torej jasni in odločni, kaj pa se bo od tega uresničilo, bo pokazal čas. V občini Velenje so že v davnem družbenem planu 1972–1980 zapisali naloge o zaščiti zraka, ki pa se do danes še niso uresničile. In kdo je sploh dal dovoljenje za obratovanje TEŠ brez čistilnih naprav? Glas ljudstva se resda vse bolj sliši, vse premalo pa se upošteva, kar sta dokazali tudi Kidričevo in Jesenice. Tako je v Šaleški dolini dobljena samo ena bitka, do zmage v tej ekološki vojni pa je še daleč.«

Tudi tu torej očiten dvom, da bi »glasovi iz Šaleške doline« lahko brez trde in brezkompromisne borbe premaknili zarjaveli voz tradicionalnih in konzervativnih gle-

danj na proizvodnjo in uporabo električne energije. Od samih sklepov: malo koristi. Če se celo v družbenem planu zapisane stvari ne uresničujejo, koliko imamo zaupanja, da se bodo uresničili zapisani sklepi? Če se sploh ne spuščam v njihovo vsebino. Tokrat.

V luči povedanega se mi zdi brezpredmetno polemizirati s stališči RLV – predvsem s tistim stališčem, ki je preprosta etiketa brez vsebine. Trditi, da sem tendenciozno namigoval, neobjektivno informiral javnost, objaviti netočne trditve in tega niti z eno besedo dokazati, je pod ravniyo demokratičnih odnosov, doseženih v naši deželi. Konkretno navedke (npr. o vrtanju v Šoštanju, o oceni javnih razprav, o naročeni reviziji zdravstvenih izsledkov Zdravstvenega centra Velenje ipd.) odpraviti s priljubljenim reklamom o tendencioznih namigovanjih je škodljivo. Škodljivo zato, ker ne gre za pisca ali za člana KPO, ampak za usodo naše doline. Gre za naravo, za ljudi, živali, gre za življenje. Tovariši v RLV bodo gotovo pripravljeni priznati, da stališča, ki jih naštevajo, (še) niso rezultat njihovega hotenja rešiti Dolino, ampak posledica (tudi ostrih) javnih razprav v Dolini in republiki. Kar seveda ni nič slabega – vendar le v primeru, da z njimi mislijo resno. V prispevku sem opozarjal prav na to: da namreč dejanja zaenkrat na žalost dokazujejo, da prav resne pripravljenosti za učinkovite spremembe še ni. Pa sem prepričan, da so v kombinatu ljudje in strokovnjaki, ki so sposobni in željni razmišljati o pravih alternativah. Toda kje so ti strokovnjaki? Zakaj ne pridejo do besede? Zakaj so v prvih bojnih vrstah vedno isti ljudje z očitno preživelimi koncepti? Ko bi znal odgovoriti na ta vprašanja, bi gotovo lahko ponudil odrešilni recept celi Jugoslaviji. Tega pa seveda nisem sposoben. Zato mi ostane le eno: opozarjati, dokazovati, opominjati, predlagati. Morda bo pa le uspelo, da bodo tudi odgovorni spoznali. Pa ne to, da imam prav, ampak da nadaljevanje sedanjega »razvoja« pelje v temno prihodnost brez bodočnosti. S skakalnicami sicer (ki se zaenkrat gradijo še na črno),

vendar brez življenja in turistov. Pa ne zaradi tihega ali glasnega vpitja o onesnaženosti Doline, ampak zaradi uničevanja narave čez vse meje. Saj smo že danes tako daleč, da bi lahko turiste vabili na ekološko transverzalo: preko jezer, čez deponijo pepela, postanek ob blagodejni tišini klasirnice v Pesju, gozdni piknik v Zavodnjah, globoko vdihovanje SO₂, dušikovih oksidov ipd., ogled mrtvorojenih telet in opotekajočih se čebel, prehranjevanje s solato, zabeljeno z žvepleno kislino, požirek gnojnice iz Pake, s kanuji in razposajenim kopanjem mimo TEŠ in skozi Penk, nagradno štetje razpok na hišah v Pesju, okrogla miza z razseljenimi domačini, čez drn in strn po ugrezninah, večer v Škalah, zabeljen z radioaktivnim pepelom in tako dalje. Dokler nenavadnim turistom ne bi bilo dovolj.

Morda pa se takšne črne alternative le ne bodo povsem uresničile. Morda bomo prav v Šaleški dolini dokazali, da se iz zgodovine da nekaj naučiti?